

essence of the study of the conceptual foundations of juvenile policy, as a form of specific external influence of the state, authorized bodies on relevant public relations, is to establish the will of the state and protect the personal public interests of children.

Emphasis is placed on the need to focus social institutions, authorities on active dialogue with the younger generation, public youth movements, children's and youth organizations, involving family and youth as full partners in setting and solving current socio-economic and political problems of society.

Keywords: *conceptual principles, doctrine, child, state juvenile policy.*

УДК 342.95

DOI 10.31733/2078-3566-2021-1-147-151

Ірина ТИЩЕНКОВА®
кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ДЕЯКІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ ОБ'ЄДНАНИМИ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ В УКРАЇНІ

Усесвітній розвиток інформаційних технологій, їх широке застосування у всіх сферах життя вимагають перетворення державних процесів відповідно до сучасних умов, зокрема надання адміністративних та інших публічних послуг в електронній формі.

Головна мета переведення адміністративних послуг в електронний формат – зробити державне управління більш ефективним. А це вимагає оптимізації адміністративних послуг, перегляду процесів взаємодії між органами влади, налагодження електронної взаємодії державних реєстрів тощо.

На сьогодні до сфери публічних послуг віднесені послуги, що надаються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, які належать до сфери їх управління, і є результатом здійснення ними владних повноважень.

Важлива роль у розбудові України як соціальної, правової, демократичної держави належить запровадженню реформи з децентралізації влади, яка зумовлює відповідні процеси розвитку інституту об'єднаної територіальної громади як первинного суб'єкта місцевого самоврядування. Створення об'єднаних територіальних громад стало основою для формування сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, її самореалізації та захисту прав.

У сучасних умовах поступу інформаційного суспільства реформа будь-якої галузі передбачає широке використання інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) для досягнення необхідного рівня ефективності та результативності. Запровадження ефективних інформаційно-комунікаційних інновацій у діяльність об'єднаних територіальних громад є актуальним, адже надає найкращі можливості сфокусуватися на потребах громадян. Саме завдяки використанню ІКТ місцева влада поліпшує умови, необхідні для забезпечення належної реалізації громадянами своїх прав та охоронюваних законом інтересів.

Ключові слова: *інформаційно-комунікаційні технології, об'єднана територіальна громада, електронні публічні послуги.*

Постановка проблеми. Актуальним для практики є дослідження правових основ цифрової діяльності об'єднаних територіальних громад як суб'єкта інформаційних правовідносин, а також адміністративно-правового забезпечення надання ними електронних публічних послуг.

Попри значну кількість досліджень, присвячених проблемам адміністративно-правового забезпечення надання публічних послуг владними інституціями, усе ж поза увагою науковців залишилися питання забезпечення доступу до електронних публічних послуг за допомогою адміністративно-правових засобів у новоутворених суб'єктах місцевого самоврядування – об'єднаних територіальних громадах.

З огляду на вищевикладене стає очевидною актуальність дослідження адміністратив-

© Тищенко І.О., 2021

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0323-5035>

iren9357@gmail.com

но-правового забезпечення надання електронних публічних послуг об'єднаними територіальними громадами в Україні.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Теоретичне підґрунтя щодо забезпечення діяльності публічної адміністрації за допомогою адміністративно-правових засобів склали праці таких учених, як В. Авер'янов, С. Алфьоров, М. Ануфрієв, О. Бандурка, О. Баранов, К. Белякова, Ю. Битяк, В. Брижко, О. Горова, М. Гуцалюк, Р. Калужний, А. Колодій, Т. Коломоєць, В. Колпаков, М. Корнієнко, Є. Курінний, М. Мельник, Т. Мінка, А. Олійник, В. Опришко, В. Погорілко, А. Подоляка, І. Родіонов та інші.

Метою статті є на підставі комплексного аналізу наявних наукових та нормативних джерел визначити теоретико-правові та прикладні засади адміністративно-правового забезпечення надання електронних публічних послуг об'єднаними територіальними громадами в Україні.

Виклад основного матеріалу. Електронне врядування як форма організації публічного управління є одним з інструментів розвитку інформаційного суспільства, що забезпечує підвищення ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів публічної влади та місцевого самоврядування, дієвість якого підтверджується успішним досвідом країн-лідерів із реалізації механізмів електронного врядування. Цей спосіб організації державного управління дозволяє громадянам, бізнесу та некомерційним організаціям звертатися до органів публічної влади у віддалений спосіб та в режимі реального часу, отже, суттєво спрощує та підвищує ефективність процесу комунікації між цими суб'єктами [1].

Упровадження в практику роботи об'єднаних територіальних громад моделі цифрового врядування базується на субдисциплінарному розумінні процесу цифровізації: технологічному, соціологічному, політологічному, державно-управлінському, правовому.

Розглядаючи «електронне врядування» як ідею, науковці звертають увагу на її певну суперечливість [2], що зумовлена наявністю двох протилежних точок зору. Перша з них полягає в тому, що широке застосування комп'ютерних технологій може спричинити зменшення ролі органів влади в процесі прийняття управлінських рішень, бо в цих умовах забезпечується можливість участі в прийнятті управлінських рішень широким верствам населення. Друга, навпаки, засвідчує, що впровадження онлайн-технологій може призвести до зростання ролі органів публічної влади, підвищення результативності їхньої діяльності й, відповідно, їх значущості. Обидві позиції мають право на існування, однак друга є більш реальною, якщо врахувати наявність у відповідних державних структур функцій адміністрування, з одного боку, та переважну пасивність громадян – з іншого [3].

Оптимізація владно-правової взаємодії суспільства й держави на основі сервісно-орієнтованої діяльності органів публічної влади обумовлює широке використання цифрових технологій у системі публічного управління та впровадження засад концепції цифрового врядування, зокрема, у діяльність об'єднаних територіальних громад як суб'єкта місцевого самоврядування.

Цифровізація породжує процес використання цифрових технологій і платформених рішень у реаліях внутрішнього життя об'єднаних територіальних громад, а також надання ними публічних послуг, що повинно ґрунтуватися на загальній ідеї забезпечення прав громадян. Права громадян розглядаються як відображення їх об'єктивних потреб. У зв'язку з цим домінянтою діяльності об'єднаних територіальних громад є створення умов, необхідних для забезпечення реалізації громадянами, їх об'єднаннями та юридичними особами своїх прав і охоронюваних законом інтересів.

В Україні застосовується модель надання послуг через відповідні центри надання адміністративних послуг (ЦНАП), створені при органах державної й муніципальної влади. Порядок, зміст і форми організації діяльності центрів надання адміністративних послуг визначаються Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Примірного регламенту центру надання адміністративних послуг». Примірний регламент розкриває порядок дій адміністраторів центру та їх взаємодії із суб'єктами надання адміністративних послуг. Законодавчі й нормативні акти регулюють як процедури, процеси й технології безпосереднього надання адміністративних послуг, так і принципи надання адміністративних послуг, обумовлені специфікою функціонування відповідної сфери суспільної життєдіяльності. Крім того, низкою постанов Кабінету Міністрів України врегульовуються питання організації внутрішньої діяльності центрів надання адміністративних послуг та визначається технологія роботи адміністраторів центрів, порядок ведення реєстрів, видачі дозвільних документів, здійснення моніторингу нормативно-правового забезпечення щодо надання послуг тощо [4].

Електронне врядування – це новітня інтерактивна система державного управління, в основі якої лежать принципи відкритості, прозорості та підзвітності і яка за допомогою

інформаційно-комунікаційних технологій забезпечує ефективну взаємодію громадян, неурядових організацій з органами державної влади [5].

Основними завданнями електронного врядування є:

- підвищення якості та доступності публічних послуг для громадян і бізнесу;
- спрощення процедур і скорочення адміністративних витрат;
- підвищення якості управлінських процесів, контроль за результативністю та ефективністю діяльності органів державної влади й органів місцевого самоврядування;
- забезпечення відкритості інформації про діяльність органів державної влади й органів місцевого самоврядування, розширення доступу до неї та надання можливості безпосередньої участі людини й інститутів громадянського суспільства в процесах підготовки й експертизи проєктів політико-адміністративних рішень [6].

Зі сказаного постає таке поняття, як електронна демократія – форма організації суспільства, за якої громадян, громадські організації шляхом широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій залучають до прийняття державних рішень та участі в державному управлінні. Виживання людей завжди залежало від суспільства, а зараз – від майбутнього інформаційного суспільства держави. Ми знаходимося в швидкій урбанізації людства, нанотехнологічного буму, кіборгізації нейроінтерфейсів, симбіозу біологічного та цифрового інтелекту, тому важливим на сьогодні є визначення тенденцій розвитку інформаційно-комунікативних технологій як ключового сегменту управління державою та гарантії прав і свободи людини [5].

Отже, електронні публічні послуги, які надають об'єднані територіальні громади, виступають як урегульована публічно-правовими нормами діяльність виконавчих органів або посадових осіб об'єднаних територіальних громад із виконання своїх повноважень та обов'язків на основі використання цифрових технологій, що спрямована на юридичне оформлення умов, визначених законодавством, необхідних для забезпечення належної реалізації громадянами своїх суб'єктивних прав, охоронюваних законом інтересів або виконання обов'язків.

Аналіз вітчизняного законодавства свідчить про те, що регулювання діяльності об'єднаних територіальних громад із надання адміністративних послуг в Україні ґрунтується на значній кількості нормативно-правових актів, до яких належать: Конституція України – Основний Закон, яким регулюються суспільні відносини в країні та визначаються базові права громадян, кодекси України, низка законів України, нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, локальні нормативні акти. Серед головних відзначимо закони України «Про адміністративні послуги», «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» щодо проведення електронної реєстрації», «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» тощо [4].

Особливістю нормативно-правового регулювання надання електронних публічних послуг об'єднаними територіальними громадами, їх виконавчими органами, посадовими особами є те, що його здійснюють на основі закріплених у статутах цих громад відповідних норм.

Згідно з останніми дослідженнями ООН щодо розвитку електронного врядування, Україна посіла 62-е місце серед 193 держав.

Наведене свідчить про значне відставання України від світових темпів розвитку електронних послуг та необхідність розроблення єдиної скоординованої державної політики в зазначеній сфері, спрямованої на подолання таких першочергових проблем:

- неформованість нормативно-правової бази, що регулює сферу надання електронних послуг;
- відсутність єдиних вимог щодо запровадження електронних послуг;
- неврегульованість питання електронної ідентифікації та автентифікації суб'єктів звернення під час надання електронних послуг;
- відсутність міжвідомчої електронної взаємодії під час надання адміністративних послуг;
- складність та зарегульованість порядків надання адміністративних послуг;
- невизначеність формату електронного документа, згідно з яким суб'єкт звернення повинен подавати документи для отримання адміністративної послуги;
- відсутність єдиної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, що забезпечує надання електронних послуг на основі встановлених вимог;
- відсутність довіри до електронної взаємодії суб'єктів надання адміністративних послуг та суб'єктів звернення;

– низький рівень готовності державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб до запровадження електронних послуг [1].

Висновки. Отже, у результаті дослідження виявлено, що наразі у вітчизняній правовій доктрині відсутня єдність поглядів серед учених-юристів на поняття та класифікацію публічних послуг та електронних публічних послуг зокрема. Також з'ясовано, що відсутня однозначність у тлумаченні поняття «адміністративно-правове забезпечення».

Визначено, що в Україні застосовується модель надання послуг через відповідні центри надання адміністративних послуг (ЦНАП), охарактеризовано основні цілі електронного врядування, а також подано визначення поняття електронної демократії.

Відповідно до досліджень ООН щодо розвитку електронного врядування, Україна значно відстає від світових темпів розвитку електронних послуг, тому виникає необхідність у дослідженні й розробленні єдиної скоординованої державної політики у цій сфері задля розв'язання проблем, що виникають, та впровадження новітніх інформаційних/електронних технологій.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 груд. 2010 р. № 2250-р. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>.

2. Шеверда В. А. Електронне урядування як спосіб підвищення ефективності системи державного управління. *Менеджмент за умов трансформаційних інновацій: виклики, реформи, досягнення: матеріали Міжнар. наук. конф. (м. Суми, 10–12 трав. 2007 р.)*. Суми : СОІПО, 2007. Ч. 2. С. 168.

3. Коновал В. О. Методологічні засади електронного урядування на місцевому рівні: поняття, принципи, моделі та передумови. *Теорія та практика державного управління*. 2016. Вип. 2. С. 65–72. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpu_2016_2_13.

4. Набока Л., Мельтюхова Н. Організаційно-правове забезпечення надання послуг в об'єднаних територіальних громадах в умовах децентралізації. URL : <http://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/Tezy-2018.pdf>.

5. Мар'яненко Г. Інформаційно-комунікативні технології в електронному врядуванні як структурна складова публічного управління. *Науково-практичне забезпечення децентралізації надання послуг в об'єднаних територіальних громадах: матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 18 квіт. 2018 р.)*; за заг. ред. Р. В. Войтович, П. В. Ворони. Київ : ІПК ДСЗУ, 2018. С. 233–235.

6. Регіональна стратегія. Електронне урядування та публічні послуги. URL : <https://decentralization.gov.ua/pics/upload/311-d3ace2c6d6c04f325ab07521a92a7890.pdf>.

Надійшла до редакції 15.03.2021

References

1. Pro skhvalennya Kontseptsiyi rozvytku elektronnoho uryaduvannya v Ukraini [On approval of the Concept of e-government development in Ukraine]: rozporядzhennya Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 hrud. 2010 r. № 2250-r. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>. [in Ukr.]

2. Sheverda, V. A. (2007) Elektronne uryaduvannya yak sposib pidvyshchennya efektyvnosti systemy derzhavnoho upravlinnya [E-government as a way to increase the efficiency of public administration]. *Menedzhment za umov transformatsiynyykh innovatsiy: vyklyky, reformy, dosyahnennya: materialy Mizhnar. nauk. konf. (m. Sumy, 10–12 trav. 2007 r.)*. Sumy : SOIPPO, CH. 2. S. 168. [in Ukr.]

3. Konoval, V. O. (2016) Metodolohichni zasady elektronnoho uryaduvannya na mistsevomu rivni: ponyattya, pryntsyupy, modeli ta peredumovy [Methodological principles of e-government at the local level: concepts, principles, models and prerequisites]. *Teoriya ta praktyka derzhavnoho upravlinnya*. Vyp. 2. S. 65–72. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpu_2016_2_13. [in Ukr.]

4. Naboka, L., Mel'tyukhova, N. Orhanizatsiyno-pravove zabezpechennya nadannya posluh v ob'yednanykh terytorial'nykh hromadakh v umovakh detsentralizatsiyi [Organizational and legal support of services in the united territorial communities in the conditions of decentralization]. URL : <http://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/Tezy-2018.pdf>. [in Ukr.]

5. Mar'yanyenko, H. (2018) Informatsiyno-komunikatyvni tekhnolohiyi v elektronnomu vryaduvanni yak strukturna skladova publicnoho upravlinnya [Information and communication technologies in e-government as a structural component of public administration]. *Naukovo-praktychne zabezpechennya detsentralizatsiyi nadannya posluh v ob'yednanykh terytorial'nykh hromadakh: materialy nauk.-prakt. konf. (m. Kyiv, 18 kvit. 2018 r.)*; za zah. red. R. V. Voytovych, P. V. Vorony. Kyiv : IPK DSZU. S. 233–235. [in Ukr.]

6. Rehional'na stratehiya. Elektronne uryaduvannya ta publichni posluhy [Regional strategy. E-government and public services]. URL : <https://decentralization.gov.ua/pics/upload/311-d3ace2c6d6c04f325ab07521a92a7890.pdf>. [in Ukr.]

SUMMARY

Iryna O. Tyshchenkova. Some aspects of administrative and legal support of provision of electronic public services by united territorial communities in Ukraine. The global development of information technologies, their wide application in all spheres of life require the transformation of state processes in accordance with modern conditions, in particular the provision of administrative and other public services in electronic form.

The main purpose of translating administrative services into electronic format is to make public administration more efficient. After all, the translation of any administrative service into an online format requires its optimization, revision of the processes of interaction between authorities, the establishment of electronic interaction of state registers, and so on.

Today, the sphere of public services includes services provided by executive bodies, local governments, enterprises, institutions and organizations belonging to the sphere of their management, as a result of the exercise of power by the subject of administrative services.

An important role in building Ukraine as a social, legal, democratic state belongs to the introduction of decentralization reform, which determines the relevant processes of development of the institution of a united territorial community as the primary subject of local self-government. The creation of united territorial communities became the basis for the formation of a favorable living environment necessary for the full development of man, his self-realization and protection of rights.

In modern conditions of progress of the information society, the reform of any industry involves the widespread use of information and communication technologies (hereinafter - ICT) to achieve the required level of efficiency and effectiveness. The introduction of effective information and communication innovations in the activities of united territorial communities is relevant, as it provides the best opportunities to focus on the needs of citizens. It is through the use of ICT that local authorities improve the conditions necessary to ensure that citizens properly exercise their rights and legally protected interests.

Keywords: *information and communication technologies, united territorial community, electronic public services.*

УДК 342.95 : 347.965.1

DOI 10.31733/2078-3566-2021-1-151-158

Аласкар ГУСЕЙНЛІ©
аспірант
(Інститут законодавства
Верховної Ради України)

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА ЯК УЧАСНИКА АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

Розглянуто принципи діяльності адвоката як суб'єкта адміністративного судочинства, визначено їх зміст, а також здійснено їх класифікацію за такими критеріями, як джерело законодавчого визначення, предмет регулювання, сфера поширення. Дослідження проведено з використанням методів аналізу, синтезу та порівняння. Зроблено висновок, що під принципами адвокатської діяльності слід розуміти основні засади, ідеї, положення, які виступають основою (базисом) формування, організації та функціонування інституту адвокатури та адвоката як окремого учасника адміністративного судочинства. Правове визначення та перелік принципів діяльності адвоката в адміністративному судочинстві потребують нормативного закріплення.

Ключові слова: *адвокат, діяльність, принципи, адміністративне судочинство.*

Постановка проблеми. Важливе місце в трудовому процесі адвоката посідають принципи діяльності, тобто основоположні засади організації його роботи. Принципи діяльності адвоката в адміністративному судочинстві необхідні для того, щоб забезпечувати ефективне та раціональне застосування адміністративно-правових норм та регулювати адміністративно-правові відносини, що виникають у суспільстві. Проте доволі швидкий і динамічний роз-